

KL

› LOV OM STYRKET TILSYN
APRIL 2022

DAGTILBUD

GUIDE TIL IMPLEMENTERING AF NYE KRAV TIL KOMMUNAL TILSYNSPRAKSIS I DAGTILBUD

INDLEDNING

Krav til kommunernes tilsyn med dagtilbud er fastsat i dagtilbudslovens § 5. Her fastlægges det, at kommunalbestyrelsen skal føre tilsyn med indholdet af tilbuddene efter dagtilbudsloven og den måde, hvorpå opgaverne udføres.

Med ændring af Dagtilbudsloven den 1. januar 2022 fulgte nye skærpede krav til det kommunale tilsyn i dagtilbud. Det betyder, at alle kommuner må forholde sig til, i hvilket omfang den eksisterende tilsynspraksis i kommunen lever op til ny lovgivning, og hvor der eventuelt er behov for at justere tilsynspraksis.

Formålet med denne guide er at give kommunerne et redskab til at guide implementeringen af den nye tilsynslovgivning. Redskabet kan bidrage til at skabe overblik over kravene og hvilke beslutninger, man som kommune må forholde sig til i justeringen af tilsynspraksis. Guiden kan således anvendes som refleksionsredskab, der kan understøtte, at man kommer hele vejen rundt om de nye krav til den kommunale tilsynspraksis.

De nye lovkrav kalder på justering af tilsynspraksis her og nu, men der vil altid være behov for løbende at evaluere og justere den kommunale tilsynspraksis i takt med erfaringer fra mødet med praksis.

En del af kravene i den nye tilsynslovgivning vil i forskelligt omfang være velkendte for mange kommuner, og flere vil opleve, at man allerede lever op til dele af lovgivningen. For de fleste vil der derfor blot være tale om en justering af nuværende tilsynspraksis for at leve fuldt op til de nye minimumskrav.

Guiden tager udgangspunkt i ny lovgivning og er baseret på indsigter fra KL's partnerskaber om udvikling af tilsynspraksis, hvor kommuner har arbejdet med at videreudvikle egen tilsynspraksis og delt erfaringer til gavn for det kommunale fællesskab. Guiden er dermed også en formidling af indsigter fra partnerskabet til alle kommuner.

HVEM ER OMFATTET AF NYE TILSYNSKRAV

Det styrkede tilsyn med det pædagogiske indhold omfatter alle daginstitutioner (kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner, privatinstitutioner og enheder i daginstitutioner), obligatoriske lærings-tilbud samt den kommunale og private dagpleje og puljeordninger.

Det betyder, at man i kommunen skal forholde sig til, hvordan lovkravene tages ned i jeres kommunale tilsynspraksis, og hvordan jeres tilsynspraksis skal tilpasses på en måde, der er meningsfuld for de rammer og den organisering af opgaven, der gør sig gældende i jeres kommune. Det betyder, at I skal overveje, hvad tilsynskravene betyder for jeres tilsyn med de forskellige dagtilbudsformer i kommunen, ligesom der vil være særlige opmærksomheder for de forskellige ejerformer. Det vil være nødvendigt at holde hvert enkelt lovkrav op mod den konkrete organisering inden for de respektive dagtilbudsformer og ejerformer for at tilrettelægge en tilsynspraksis, der lever op til kravene.

Selvejende institutioner og udliciterede institutioner

Kommunens tilsyn med de selvejende og udliciterede institutioner skal stå mål med tilsynet for kommunale institutioner. For de selvejende og udliciterede institutioner vil der herudover særligt være behov for opmærksomhed på, hvordan man kan sikre en opfølgning på kvaliteten, idet kommunen ikke har de samme rammer og muligheder for opfølgning, som er tilfældet i relation til de kommunale dagtilbud.

› **DET BETYDER, AT I FX SKAL FORHOLDE JER TIL,**

- › hvordan den opfølgende dialog med leder og inddragelse af medarbejdere kan foregå
- › hvordan institutionens forældrebestyrelse evt. inddrages i tilsynet som arbejdsgiver
- › hvilke processer og dialog det kræver, når man skal sikre sig, at kvaliteten er tilstrækkelig.
- › hvordan man håndterer de særlige tilfælde, hvor kvaliteten ikke kan forbedres, og kommunalbestyrelsen derfor har mulighed for at opsige driftsoverenskomsten med institutionen.

Private institutioner

Kommunens tilsyn med de private institutioner skal stå mål med tilsynet for kommunale institutioner. For de private institutioner vil der også være særligt behov for opmærksomhed på, hvordan man kan sikre en opfølgning på kvaliteten, idet kommunen ikke har de samme rammer og muligheder for opfølgning, som er tilfældet i relation til de kommunale dagtilbud.

› **DET BETYDER, AT I FX SKAL FORHOLDE JER TIL,**

- › hvordan den opfølgende dialog med leder og inddragelse af medarbejdere kan foregå
- › hvilke processer og dialog det kræver, når man skal sikre sig, at kvaliteten er tilstrækkelig
- › hvordan man håndterer de særlige tilfælde, hvor kvaliteten ikke kan forbedres, og kommunalbestyrelsen derfor har mulighed for at tilbagekalde godkendelsen af institutionen.

For mere information om private institutioner, herunder tilsyn, se KL-publikation om temaet [her](#).

Private pasningsordninger

Tilsynet med de private pasningsordninger bliver indirekte omfattet af de nye krav til kommuners tilsyn med dagtilbud, idet kommunens tilsyn med private pasningsordninger i henhold til dagtilbudslovens § 81, stk. 1, skal stå mål med tilsynet i alderssvarende dagtilbud.

Det betyder, at I skal forholde jer til, hvordan den konkrete tilsynspraksis for private pasningsordninger tilrettelægges, så der i jeres lokale kontekst er tale om et tilsyn, der står mål med tilsynet i alderssvarende dagtilbud.

Kommunale dagpleje

Der vil være behov for at tage hvert enkelt lovkrav ned og se det i relation til den konkrete organisering og opgavevaretagelse i jeres kommune. Det vil bl.a. være forskelligt, hvordan man har organiseret den kommunale dagpleje, og hvilke processer og strukturer der gør sig gældende for dagplejen i jeres kommune.

Ikrafttrædelse

Den nye lovgivning med skærpede krav til det kommunale tilsyn med dagtilbud trådte i kraft den 1. januar 2022, og de skærpede krav skal være implementeret den 1. maj 2022.

› DET BETYDER, AT I FX SKAL FORHOLDE JER TIL,

- › hvordan der sikres en distinktion mellem den løbende sparring med dagplejen og selve tilsynet
- › hvordan der også i dagplejen sikres uvildighed i tilsynet
- › hvordan kravet om dialog med leder konkret tages ned i jeres organisering.

DE NYE KRAV TIL INDHOLDET I DEN KOMMUNALE TILSYNSPRAKSIS

Denne guide fokuserer på tilsynet med det pædagogiske indhold. Der vil herudover være andre krav, som kommunen skal føre tilsyn med, fx legepladstilsyn, hygiejne- og sundhedstilsyn, efterlevelse af kommunale politikker mv. Disse krav er ikke behandlet i nærværende materiale.

Pædagogisk praksis

§ 5 a Tilsynet med det pædagogiske indhold i dagtilbuddet skal føres med udgangspunkt i det pædagogiske grundlag i den pædagogiske læreplan

Styrkelse af kommunernes tilsyn med dagtilbuddene har fokus på den pædagogiske praksis, herunder det pædagogiske personales interaktion med børnene m.v., hvor denne praksis vil skulle ses og vurderes i sammenhæng med formålsbestemmelser for dagtilbud.

› DET BETYDER FX, AT I SKAL FORHOLDE JER TIL,

- › om de metoder der aktuelt anvendes i tilsynet, er hensigtsmæssige ift. at indfange og vurdere kvaliteten med afsæt i det pædagogiske grundlag i den pædagogiske læreplan
- › om de kendetegn for kvalitet, der kigges efter, afspejler det pædagogiske grundlag i den pædagogiske læreplan
- › om der er elementer i det pædagogiske grundlag, der ikke indfanges i jeres nuværende valg af tilsynsmetode og som derfor skal vurderes med supplerende data.

Metoder og data

§ 5 a, stk. 2. Tilsynet skal tilrettelægges, så der både foretages anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg i dagtilbuddet

I tilrettelægningsen af tilsynspraksis skal kommunen beslutte en plan og systematik for tilsynsbesøgene, der sikrer, at der både foretages anmeldte og uanmeldte tilsyn i dagtilbuddet.

› DET BETYDER, AT I FX SKAL FORHOLDE JER TIL,

- › hvad kadencen for anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg skal være
- › om kadencen skal være ens for alle dagtilbud eller om der differentieres
- › om der skal være specifikke kriterier, der udløser hhv. anmeldte og uanmeldte.

§ 5 a, stk. 4. Tilsyn med det pædagogiske indhold skal føres med inddragelse af både kvalitative og kvantitative data, herunder skriftlig dokumentation fra tidligere tilsynsbesøg og viden fra tidligere dialog med dagtilbuddet, samt relevant viden fra eventuelle tidligere skærpede tilsyn og handleplaner

Der skal ligge flere forskellige former for data og viden til grund for vurderingen af den pædagogiske kvalitet. Et bredt databegreb kan også være et element i at styrke uvildigheden i tilsynet, ligesom det at trække på mange former for data er med til at give flere perspektiver på kvaliteten.

› DET BETYDER, AT I FX SKAL FORHOLDE JER TIL,

- › hvordan man skaber en systematik i, hvilke data der danner grundlag for tilsynsvurderingen
- › hvordan man systematisk inddrager viden fra tidligere besøg, fra dialog og fra eventuelle skærpede tilsyn og handleplaner
- › hvordan man får indarbejdet mange forskellige perspektiver på kvalitet i tilsynet, fx perspektiver fra andre fagprofessionelle, børn, forældre, medarbejdere etc.
- › hvilke perspektiver på kvalitet de forskellige data belyser.

§ 5 a, stk. 5. Kommunen skal som led i tilsynsbesøget foretage observationer i dagtilbuddet

Tilsynsvurderingen sker på baggrund af en række forskellige data, og derfor vil der være flere metoder til indsamling af data. Det er et krav, at en af disse metoder til indsamling af data skal være observationer.

› DET BETYDER, AT I FX SKAL FORHOLDE JER TIL,

- › hvordan og i hvilke sammenhænge observation som metode skal anvendes i tilsynsbesøget
- › hvilke dele af den pædagogiske praksis eller tematikker, der skal være i fokus for observationerne
- › hvordan man på en hensigtsmæssig måde håndterer og bearbejder data for observationer, så den anvendte tid står mål med værdien
- › hvordan man sikrer en systematisk håndtering af data fra observationer
- › hvordan der tages højde for GDPR-sikkerhed ved håndtering af data fra observationer
- › hvordan man skaber transparens om, hvordan der arbejdes med observationer, herunder hvad observationerne kan og ikke kan.

§ 5 a, stk. 6. Kommunen skal som led i tilsynsbesøget indgå i dialog med lederen og medarbejdere i dagtilbuddet

Som led i tilsynsbesøget, og som en metode til dataindsamling om kvaliteten, skal der indgå dialog med ledere og medarbejdere.

› DET BETYDER, AT I FX SKAL FORHOLDE JER TIL,

- › hvordan rammerne for dialogen skal være
- › hvordan dialogen skal struktureres
- › om dialogen skal tænkes ind i eksisterende fora
- › hvem der skal deltage i dialogen.

Uvildighed

§ 5 a, stk. 3 Kommunalbestyrelsen skal sikre uvildighed i tilsynet

Der skal være uvildighed i tilsynet, og der er flere veje til at sikre denne uvildighed. Uvildigheden styrkes, når tilsynet hviler på et bredt datagrundlag, når mange perspektiver belyser kvaliteten, og når habilitetskravene selvsagt er overholdt.

› DET BETYDER, AT I FX SKAL FORHOLDE JER TIL,

- › hvordan I skaber uvildighed i jeres tilsynspraksis
- › hvad uvildighed betyder for den lokale organisering og fordeling af roller og opgaver
- › hvordan der sikres uvildighed i både anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg
- › hvordan I beskriver rammerne for tilsynspraksis på en måde, der tydeliggør, hvorledes I har sikret uvildigheden i tilsynsvurderingen.

Tilsynsvurdering og opfølgning

§ 5 b. Kommunen skal efter et tilsynsbesøg indgå i dialog med lederen af dagtilbuddet om vurderingen af kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer, herunder eventuelle opfølgende tiltag

› DET BETYDER, AT I FX SKAL FORHOLDE JER TIL,

- › hvordan processen for dialog med lederen om kvalitet og eventuelle opfølgende tiltag skal se ud
- › hvorvidt dialogen om kvalitetsvurderingen skal være mundtlig eller skriftlig
- › hvordan man skaber et godt og tydeligt afsæt for de eventuelle opfølgende tiltag, der igangsættes efter et tilsyn.

§ 5 b. Kommunen skal orientere forældrebestyrelsen om vurderingen af kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer

› **DET BETYDER, AT I FX SKAL FORHOLDE JER TIL,**

- › hvilken proces for orientering af forældrebestyrelsen der passer ind i kommunens tilsynspraksis
- › om der skal anvendes eksisterende fora eller strukturer til orienteringen eller om det skal foregå i nye processer.

§ 5 b, stk. 2. Kommunen skal skriftligt dokumentere tilsynet med kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer. Den skriftlige dokumentation skal, i det omfang det er relevant, give konkrete anvisninger på opfølgende tiltag

Den skriftlige dokumentation har både til formål at understøtte de konkrete anvisninger på opfølgende tiltag og være et ledelsesredskab. Derudover skal den skriftlige dokumentation orientere forældre og øvrig offentlighed om vurderingen af kvaliteten.

› **DET BETYDER, AT I FX SKAL FORHOLDE JER TIL,**

- › hvordan man dokumenterer tilsynet på en meningsfuld måde
- › hvordan et eller flere skriftlige produkter bedst udformes for at understøtte de forskellige formål
- › hvordan man skaber ensartethed og systematik i skriftlig dokumentation mv., så man sikrer kontinuitet og sammenlignelighed over tid
- › hvordan den skriftlige dokumentation kan hænge sammen med den viden, der tilgår kommunalbestyrelsen og forvaltningschefer og direktører om kvaliteten i dagtilbuddene, og som bidrager til den samlede kvalitetsudvikling af kommunens dagtilbud.

Skærpet tilsyn og handleplaner

§ 5 b, stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal iværksætte skærpet tilsyn, hvis det vurderes, at kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer eller andre forhold i dagtilbuddet giver anledning til bekymring

› **DET BETYDER, AT I FX SKAL FORHOLDE JER TIL,**

- › hvad der udløser skærpet tilsyn
- › hvad et skærpet tilsyn indebærer i jeres kommune
- › hvornår det skærpede tilsyn er afsluttet, og hvad der afgør, at der ikke længere er et skærpet tilsyn.

§ 5 b, stk. 4. Kommunalbestyrelsen skal iværksætte skærpet tilsyn og udarbejde en handleplan, hvis det vurderes, at kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer eller andre forhold i dagtilbuddet giver anledning til alvorlig bekymring

› **DET BETYDER, AT I FX SKAL FORHOLDE JER TIL,**

- › hvordan I ønsker at arbejde med handleplaner i forlængelse af et skærpet tilsyn ved alvorlig bekymring
- › hvordan en handleplan ser ud
- › hvad en handleplan indebærer for dagtilbud og forvaltning
- › hvordan I sikrer, at der bliver fulgt tæt op på indsatser i handleplanen, og hvilke processer det kræver
- › hvordan handleplanen indgår som del af den øvrige dokumentation af tilsynet, herunder dagtilbuddets progression ift. tiltag.

§ 5 b, stk. 4. Skærpet tilsyn skal iværksættes og handleplan udarbejdes i umiddelbar forlængelse af, at de alvorligt bekymrende forhold er konstateret

› **DET BETYDER, AT I FX SKAL FORHOLDE JER TIL,**

- › hvilken proces der aktiveres, når der konstateres alvorligt bekymrende forhold
- › hvordan det skærpede tilsyn og handleplan træder i kraft.

§ 5 b, stk. 5. Handleplanen skal udarbejdes i dialog med lederen af dagtilbuddet

› **DET BETYDER, AT I FX SKAL FORHOLDE JER TIL,**

- › hvordan den konkrete proces for udarbejdelse af handleplanen ser ud
- › hvordan indholdet i handleplanen aftales og tilrettelægges
- › om dialogen om handleplanen kan/skal ske i eksisterende fora eller løftes ind i andre sammenhænge.

§ 5 b, stk. 5. Handleplanen skal beskrive, hvordan der skal arbejdes med at styrke kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer eller andre forhold i dagtilbuddet, og hvordan der skal følges op herpå

› **DET BETYDER, AT I FX SKAL FORHOLDE JER TIL,**

- › hvordan man konkret følger op på indsatser i handleplanen
- › hvilken proces eller aktiviteter der er hensigtsmæssige for at understøtte, at handleplanen fører til konkrete forandringer
- › hvordan alle aktører omkring de besluttede indsatser ved, hvad der skal gøres, og hvad der forventes.

§ 5 b, stk. 5. Forældrebestyrelsen skal have en orientering om handleplanen og have mulighed for at komme med bemærkninger. Orienteringen af forældrebestyrelsen og forældrebestyrelsens eventuelle bemærkninger hertil skal ske hurtigst muligt

› **DET BETYDER, AT I FX SKAL FORHOLDE JER TIL,**

- › hvordan I får tilrettelagt en proces for inddragelse af forældrebestyrelsen, der passer i jeres kommunale kontekst og organisation.

KRAV TIL OFFENTLIGGØRELSE OG BESKRIVELSE AF RAMMERNE FOR TILSYNET

§ 5, stk. 2, nr. 1-3. Kommunalbestyrelsen skal fastsætte, beskrive og offentliggøre rammer for tilsynet

Beskrivelsen skal indeholde

- hvordan tilsynet med det pædagogiske indhold tilrettelægges
- hvordan kommunen anvender anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg og sikrer uvildighed i tilsynet
- hvordan kommunen anvender data, herunder observationer, i tilsynet
- processen for iværksættelse af skærpet tilsyn og for udarbejdelse af en handleplan.

Det betyder, at der 1. maj 2022 skal være en beskrivelse af kommunens tilsynsramme tilgængelig på kommunens hjemmeside. I tilsynsrammen skal det beskrives, hvordan kommunens tilsynspraksis er tilrettelagt, så kommunen lever op til lovgivningens krav.

Kommunen kan overveje, om der som en del af den reviderede tilsynsramme, skal fastlægges en evaluering og mulighed for tilpasning af tilsynsrammen.

Tilsynsrapporter

§ 5, stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal minimum hvert andet år offentliggøre en tilsynsrapport for hver enkelt daginstitution og institutionslignende puljeordning

- For daginstitutioner med flere enheder skal der offentliggøres en tilsynsrapport for hver enkelt enhed
- For dagplejen og dagplejelignende puljeordninger skal der minimum hvert andet år offentliggøres en samlet tilsynsrapport
- Tilsynsrapporten skal offentliggøres på det enkelte dagtilbuds hjemmeside.

› DET BETYDER, AT I FX SKAL FORHOLDE JER TIL,

- › hvordan en tilsynsrapport hensigtsmæssigt udarbejdes for at give offentligheden indsigt i, hvordan kvaliteten er vurderet i det enkelte dagtilbud
- › hvordan tilsynsrapporten hænger sammen med den øvrige skriftlige dokumentation, der ligger til grund for tilsynsvurderingen
- › hvordan tilsynsrapporten bliver et nyttigt afsæt for kvalitetsudviklingen i dagtilbuddene, såvel kommunale som andre
- › på hvilke måder tilsynsrapporter kan understøtte ledelse og medarbejdere i udviklingsarbejdet
- › hvilken information der bedst formidler kvalitetsvurderingen i dagtilbuddet til eksterne, fx forældre
- › hvordan tilsynsrapporten og den skriftlige dokumentation tænkes sammen med tilbageløbet til det øvrige administrative og politiske niveau i relation til kvalitetsudviklingen af dagtilbudsområdet generelt.

Der er ikke krav til offentliggørelse af tilsynsrapporter for de private pasningsordninger i kommunen. Det er en kommunal vurdering, hvordan afrapportering fra tilsyn med de private pasningsordninger i øvrigt foregår.

KL
Weidekampsgade 10
2300 København S
Tlf. 3370 3370
kl@kl.dk
www.kl.dk
 @kommunerne

Produktionsnr. 830826